

**372. A lélek-menyasszony azt szeretné, hogy az érzékek ne zavarják őt,
amikor az isteni Vőlegény közli magát vele**
(Keresztes Szent János: *A szellemi páros ének* 18. versszak, 291-296. oldal)

Imádkozzuk a 150. számú éneket:

*Uram Jézus! Légy velünk, mi egyetlen örömünk!
Nálad nélkül keserűség itt a földön életünk.
Ó egyetlen örömünk, Uram Jézus, légy velünk!*

*Uram Jézus! Kérve kér szívünk, mely bíz és remél.
Add meg néki a nyugalmat, mely minden kincssel felér!
A szív, amely bíz és remél, Uram, Jézus, adj erőt!*

Keresztes Szent János *A szellemi páros ének* 18. versszakában folytatja annak a szeretetnek a megéneklését, amely az isteni Jegyes és a kiválasztott lélek között egyre jobban megvalósul. Bár egyre inkább az isteni Jegyes a kezdeményező, a lélek-menyasszonynak is van feladata: A csendességre való törekvés, a befogadás zavartalan biztosítása azáltal, hogy az alsóbb lelki tehetségek hagyják már végre abba zavaró működésüket, hiszen az isteni Szellem oly édesen árasztja magát belé.

A lélek ugyanis érzi, hogy még nem birtokolja és élvezi azokat a nagy, gazdag ajándékokat, amelyeket az Úr készít számára, pedig azt már nagyon szeretné. Ez azért van, mert még itt a földön él, a testben lakik. Megéli, hogy úgy van a testben, mint valami nagy Úr az ellenségei börtönében. Ezernyi nyomorúság gyötri a fogságban: Elkobozták országait, most akadályozzák az uralkodásban, lefoglalják jövedelmét, és éppen hogy csak enni adnak neki. A legrosszabb azonban számára az, hogy háza népe sem igen fogad szót neki. Sőt, szolgálai lázonganak is ellene olyannyira, hogy még a szűkös falatka kenyeret is elveszik a tányérjáról. A lélek vonatkozásában arról van itt szó, hogy amikor az Úr kegyelmet ad választott jegyesének, vagyis egy-egy falatot nyújt neki kóstolóra azokból a kincsekből és gazdagságból, amelyet számára tartogat, azonnal felüti a fejét valami rossz szolga, azaz valamelyik rendetlen indulat. Ez a lázadó – amely az alsóbb részből érkezik – akadályozza a lelket eme főséges ajándék élvezetében. A lélek tehát szenved a sok kellemetlenség miatt, és azt óhajtja, hogy bárcsak elpusztulna már az érzékeknek ez az országa, az érzékek minden lázongásával, kellemetlenkedéseivel együtt.

Ezért azután a 18. versszakban a lélek-menyasszony így szól:

*„Ó nimfák, Judeának leányai!
Míg a virágok s rózsatők között
Az ámbraillat árad,
A külvárosban tartózkodjatok,
S ne illessétek küszöbünket!”*

I. Nézzük most, Keresztes Szent János hogyan magyarázza ezt a versszakot:

Az isteni Jegyes a lélek-menyasszonyt, az embert annak szellemi részében – vagyis mondjuk így: - felsőbb részében rendkívül gazdag ajándékokkal és élvezetekkel árasztotta el. Nyilván, hogy az ember szeretné ezt magának állandóan biztosítani, azonban **e kincsek birtoklását az alsóbb, vagy érzéki rész akadályozza, zavarja.** Ezért azután a lélek-menyasszony az alsóbb rész működését, vagyis indulatait arra kéri: **maradjanak veszteg,** ne lépjék át az ő birodalmuknak, az érzéki résznek a határait, és ne zaklassák, **ne nyugtalanítsák a lélek felsőbb, vagyis szellemi**

részét! A lélek-menyasszony azt szeretné, ne zavarja meg az érzékekhez kötött indulatok moccanása, akár csak a legkisebb fokban sem **azt a lelki jót és édességet, amelyet isteni Jegyesétől kapott és élvez.**

Ezért nevezi őket így a 18. versszak 1. sorában:

„Ó nimfák, Judeának leányai!”

Judea leányainak nevezi a lélek tehetségeit, vagyis az érzéki alsó részét, mert az emberben ez a szféra gyöngé, anyagias és magában véve vak. **Nimfákon** pedig érti az összes képzeteket, ábrándokat, illetve **indulatokat és vágyakat,** amelyek az embernek ebben az alsóbb részében szoktak támadni. Azért nevezi őket nimfáknak, mert akárcsak a mondabeli **nimfák,** vonzó kedvességükkel rokonszenvet ébresztenek, és **magukhoz akarják csábítani az embereket,** úgy az ember érzéki részének ezen édes indulatai és működései is teljes erővel **igyekeznek az ember értelmi részének akaratát magukhoz édesgetni,** hogy ilyen módon kicsalják bensőségéből a külsőségek közé, amelyek az ő érdeklődésük és törekvésük egyetlen tárgyai.

Ezek igyekeznek rábírní az ember értelmét is, hogy házasodjék össze velük. És attól kezdve vegyen részt az ő alacsony érzési módjukban. Szóval **az a törekvésük, hogy az értelmi részt egyesítsék az érzéki résszel, és ez utóbbihoz tegyék hasonlóvá.** Amikor tehát ezt mondja: „Ó nimfák, Judeának leányai!”, igazán ezt érti alatta = ó, ti érzéki működések és indulatok!

A 2. verssor így hangzik:

„Míg a virágok s rózsatők között”

A virágok – mint említettük: – **a lélek erényei.** **A rózsatövek** pedig a léleknek tehetségei, tudniillik az **emlékezet, az értelem és az akarat.** Ezek foglalják magukban és **virágoztatják ki** az isteni fogalmakat: **a szeretet** és az előbb említett erény-gyakorlatok **a virágait.**

A 3. verssorban arról beszél:

„Az ábraillat árad”

Az ámbra alatt érti itt Jegyese isteni lelkét, Aki az emberi lélekben lakik, lakozik. **Illatot** pedig ez az isteni ámbra akkor **áraszt** a virágok és a rózsatők között, midőn átömlik és édesen közli magát a lélek tehetségeivel és erényeivel. S bennük az emberi léleknek az isteni édesség illatával kedveskedik. Mivel tehát az isteni Szellem, **a Szentlélek az ember lelkét szellemi édességgel árasztja el,** azért

a lélek-menyasszony a 4. verssorban kéri:

„A külvárosban tartózkodjatok!”

Tudniillik Judea külvárosaiban, amely mint mondtuk: a léleknek alsóbb, vagyis érzéki része. A külvárosai az alsóbb érzéki tehetségek, amilyenek például: az érzéki emlékezet és a képzelő tehetség, amelyekben a külső tárgyak benyomásai, képzetek és képei vannak elraktározva. Ezek segítségével mozgatja meg az érzéki rész az ember törekvőképességeit és vágyait. Ezeket a képzeteket nevezi a lélek-menyasszony nimfáknak, amelyek **ha elpihennek és nem mozdulnak, akkor a vágyak is alusznak.** Ezek a nimfák a belső érzékeknek a külvárosaiba, a külső érzékeknek – úgymint **a látás, hallás, stb. – kapuin lépnek be.** Eszerint ezen érzéki résznek összes tehetségeit és érzékeit – legyenek akár belső vagy külső érzékek – külvárosoknak lehet nevezni, amennyiben mindnyájan olyan városrészek, amelyek a város falain kívül fekszenek. Mert az, **amit a lélekben**

tulajdonképpen városnak nevezünk, az egészen belül van. Vagyis az az értelmi rész, amely képes Istennel érintkezni, és amelynek működései ellentétben vannak az érzéki résszel. Az érzéki rész külvárosainak a lakossága és az említett nimfák, és a felső rész, vagyis a város között összeköttetés áll fenn olyannyira, hogy amit odalenn tesznek, az rendszerint odafenn is hallható, és magára vonja a város lakóinak a figyelmét. Az ilyesmi azután zavarja a felső rész Istenben való szellemi működését, és Őbenne való tartózkodását. Azért mondja a lélek a nimfáknak: maradjanak csak a külvárosaikban, vagyis hogy legyenek veszteg az érzéki rész belső és külső érzékeiben.

Ezt a gondolatot ismétli meg a 18. versszak 5. sorában is:

„S ne illessétek küszöbünket!”

Vagyis még önkéntelen indulatok által se érintsék a felső részt! Az önkéntelen indulatok ugyanis a kapuk és a küszöbök, amelyeken át be lehet jutni a lélekbe. Midőn pedig az önkéntelen indulatok már beléptek az értelembé, akkor már átlépték a küszöböt. Míg ellenben amíg öntudatlanok, addig – úgy mondhatjuk: – hogy csak érintik a küszöböt, és bekiáltanak a kapun. Ez olyankor történik, amikor az érzéki rész kísérletet tesz arra, hogy az értelmet valami helytelen cselekvésre bírja. A lélek-menyasszony tehát nemcsak azt óhajtja, hogy ilyesminek ne legyen kitéve, hanem azt is, hogy semmi olyan ne történjék, ami felkeltené a figyelmét, és elvonná attól a nyugalomtól és boldogságtól, amelyet isteni Jegyese látogatása kapcsán élvez.

Eddig *A szellemi páros ének* -293-296. oldala.

II. Most próbáljuk magunkra alkalmazni ezeket a tanításokat!

Az imádságban sokszor szomorúan tapasztaljuk, hogy a gondolataink és a vágyaink elkalandoznak. De olyan is van, hogy nemcsak kifelé megy az ember figyelme és vágyakozása az imádságban, hanem kívülről is érik támadások az imádságban, az áhítatban levő lelkünket. Ezeket az élményeket tehát jól ismerjük. Sokszor megtapasztaljuk a zavaró hatásukat.

A lecsendesedés – amelyre az ember a saját erejével tud törekedni az imádságban – a mi hatáskörünkbe tartozó magatartásmód az imádságban. Ezért is mondja Úr Jézus: **Hogyha imádkozni akarsz, menj be a belső szobádba, zárd be az ajtót, vagyis a külvilágot zárd ki, hogy a külvilág zavaró tényezői, a zörejek, szavak, e-világi hívogató fényességek se zavarják a lelkünket az Istennel való találkozásban, és így imádkozzál a rejtékben levő Atyáddhoz!** (Mt 6, 6).

Az embernek tehát gyakorolnia kell magát ebben a lecsendesedésben, abban a lelki békességben, amelyhez **hathatóan segít az, hogy mozdulatlanra tesszük a testünket.** Ne a külső fizikai érzékszervekhez kötődő moccanások, indulatok uraljanak bennünket, hanem **mi legyünk az úr a házban, a jobbik énünk!** Vagy ahogyan Keresztes Szent János mondja: **a lélek felsőbb része.**

Próbáljuk akkor most ezt a mozdulatlanságot, ezt az elcsendesedést igényelni és gyakorolni!

Olyan jó, amikor az ember néha meg tudja élni ezt az imaléggkört, amelyben **szinte vágni lehet a csendet!** Tehát a mi csendünket, amellyel Isten érkezésére akarjuk alkalmassá tenni a lelkünket, bizony – Keresztes Szent János szóhasználatával – a nimfák nagyon sokszor össze akarják törni.

A nimfák a görög mitológiában nőalakok. Ők a szépség, a termékenység, a természet alkotó és tápláló erőinek megtestesítői. A nimfák a mitológiában különösen szép természeti tájakhoz, helyekhez kötődnek. Virágos réteken, vizek, patakok mellett **pajzánkodnak**, és ezzel a csicsergő, talán kicsit frivol magatartásukkal felhívják magukra az életerős szatírok figyelmét, és így azok szerelmi vágyainak célpontjai lesznek.

A nimfa eredeti görög név a menyasszonyt jelenti, a házasságra érett leányt, akiknek alakja azonban a múló időt is jelképezi, hiszen a szépség, a fiatalság tovatűnik.

Keresztes Szent János azért nevezi nimfáknak az emberben csicsergő gondolatokat, a megtestesülésre irányuló vágyakat, mert ezek is olyanok, mint ezek a mitológiai nőalakok. **Olyan kedves tud lenni egy-egy gondolat az ember számára, hogy még az isteni Kedvestől, a Jegyestől is eltérítik az ember gondolatait.**

Az embernek az érzékszervekhez kötött részében olyan könnyen jönnek érzelmi indulatok, hogy azok magukhoz vonják az emberi törekvőképességet, hogy **Isten helyett**, a magasságok helyett a teremtményekre, a mélységekre irányuljon. Ezek az érzések, amelyek tehát az érzékszervekhez vannak kötve, vonzó kedvességükkel magukhoz akarják irányítani az embert a magasságok helyett **az alantasabb szférába irányuljon.**

A lélek kertjének belsejéből, a kerítésen kívül, **a paradicsomkert boldogságán kívüli boldogtalanságba akarják csábítani az embert.** Azzal csábítják, hogy jobb lesz neki a kézzelfogható teremtményekkel lennie, mintsem a kézzel nem fogható és meg nem cirógatható Istennel. A nimfák elnevezés azért is találó ezekre az indulatokra, mert hiszen a mitológiában a nimfák a termékenység megtestesítői. Jelzéseket adnak: „Szeretnék már megházasodni!” Mint ahogyan a menyasszonynak is az a vágya, hogy a vőlegényével már házasságra lépjen, és szerelmükből gyermekek szülessenek. Megfogható, cirógatható, érzékelhető emberek.

Ezt a hasonlatot Keresztes Szent János azért hozza, mert arra akar figyelmeztetni, hogy **az ember érzéki része**, tehát az érzékszervekhez kötött része ilyen lekötöttséget akar létrehozni az ember jobbik részével, szellemi részével. De ez ebben az esetben úgy van, hogy **az alacsonyabbrendű akarja magához hasonítani, asszimilálni a magasabbrendűt, a szellemi részt.**

Az érzékek világának a megfigyelmezése *A test és a lélek sötét éjszakájá*-nak imaszakaszában történik. Egyrészt tehát az ember maga próbálja lecsendesíteni az érzékekhez kötött ismeret és a matériához kötött vágyódás zakatolását. Ha a szobában lekapcsoljuk a villanyt, a sötétben könnyebben el tudunk aludni. Másrészt pedig maga **az Úristen is a passzív éjszakában segít, hogy az ember mozdulatlan tudjon maradni, alkalmas lehessen az isteni Világosság és szeretet-áradat befogására.**

A lélek erényei szüntelenül illatoznak, éjjel is, nappal is. Az isteni Vőlegény bármikor szívesen eljön választottja kertjébe, mert az életszentségének a virága éjjel is, nappal is illatozik.

Keresztes Szent János a 18. versszak 2. sorában a virágok és a rózsatövek alatt a lélek-tehetségeinek ezt a kivirágzását érti. **Az ember mivoltát** – mondjuk így – kertjét, **kertjében levő virágokat és rózsákat egyre jobban betölti és átjárja Isten láthatatlan valósága, amely mégis olyan édes illatot áraszt.** Ezt Keresztes Szent János ámbrá illatnak mondja. A mi vidékünkön kevésbé ismerős ez az illat. A balsam az már ismeretesebb.

Igazán **az ámbrá** nem más, mint **egy cethal**, hivatalos neve: ámbrás cethal. Hatalmas termetű, mint a bálna, akár **18 méterre is megnő. Testsúlya 10-15,** de akár **50 tonna** is lehet. **Szája**, ha kitérte **7 méter** magas. Az ember állva belefér. Egy regénynek is legendás alakja a nagy fehér bálna is ilyen ámbrás cethal volt. Ennek az ámbrás cethalnak van egy viasz-szerű váladéka, amely a napfény, a levegő és a tengervíz hatására megkeményedik, és kellemes illatúvá válik. Ezt a szilárd halmazállapotú anyagot azután nemes parfümök előállítására használják. Mély, tüzes, jellegzetes illata miatt keleten **fűszerként** ma is használják. Az óriás ámbrás cethalat ma is vadásszák, bár a vadászata sokszor veszélyes, hiszen hatalmas termetével akár a kisebb halászhajókat is, nemcsak csónakokat fel tudja borítani, főleg, ha már megsebeztek. **Az ámbrá illatot** kellemes mivolta miatt, **tüzes jellege miatt a szerelem parfümjének is tartják.** Akkor használja Keresztes Szent János ezt a hasonlatot, amikor az isteni Jegyes a virágok és a rózsatövek között jár, akkor ámbráillat árad. A szerelem illata tölti be a lélek-menyasszony kertjét.

Ahogyan az ember befogja az orrát, hogyha valami kellemetlen szagot érez, és kitágult orrnyílással próbálja beszívni a levegőt, ha azt valami nagyon kellemes illat járja át; úgy a lélek-menyasszony is kitérkezni szeretne az isteni Vőlegény befogására, amikor az az ámbráillatnál is édesebb módon áramlik lelke mélyére. Akkor az az ámbráillat érzékeket izgató hatásánál is édesebben közli magát a lélek tehetségeivel, vagyis az értelmével és az akaratával. Mert **ez az édes illat maga a Szentlélek.**

Persze hogy **a lélek-menyasszony azt szeretné, hogy ezt a megtapasztalt, befogadott édességet senki és senkise zavarja meg.** Ezért mintegy kimenőt ad a ház szolgálóinak, tehát az érzékszerveknek, ne legyenek otthon, ne zavarják őt akkor, **amikor az isteni Vőlegény megérkezett.** Ha már a váron kívül, a külvárosban tartózkodnak, a vár alatt, akkor se zajongjanak, ne forrongjanak, ne hancúrozzanak, ne lázadozzanak, **ne vonják el a figyelmét, és szíve szeretetének irányulását az isteni Vőlegénytől!** Tehát azt akarja a lélek-menyasszony, hogy ne csak ne legyenek jelen, és működésükkel ne zavarják őt ebben a bensőséges találkozásban az isteni Vőlegénnyel, hanem azt is igényli, hogy ne kiabáljanak be lelke küszöbén, ne illessék lelke küszöbét, ahogyan ezt az 5. verssorban kérte.

Ez a versszak nagyon fontos tanítást ad ahhoz, hogy a lélek még jobban igényelje a csendet. Még inkább uralkodjék a csendet zavarni akaró külső tényezőkön. Mintegy messzire, minél messzebbre számúzi őket, hogy ne zavarják őt isteni Jegyesével. Ha kívülről, **ha messziről mégis beszüremkedik a lélek belsejébe a külvilág zaja, akkor egyszerűen az ember ne törődjék ezekkel a kívülről érkező behatásokkal!** Ezt úgy tudja megvalósítani, hogyha a belül megtapasztalható benyomásokkal foglalkozik, **az isteni Jegyesre figyel lelke szemével.** Az isteni Jegyes szavát kívánja meghallani lelke fülével, vagyis az odahallgatással.

Mit mond a Lélek, a Szentlélek, Krisztus Lelke? A kellemetlen illatú helyeket itt a földön elhagyja messze háta mögött, hátat fordít azoknak, és megy előre, kertjének a mélyére, ahol **az isteni Vőlegény illatát akarja befogadni és élvezni.**

Itt is érvényes az a tétel: **az van számunkra jelen, amire figyelünk, amire irányulunk.** A külvilág magunk mögött hagyott zavaró tényezőire már nem figyelünk, azok szinte nem is léteznek számunkra. **A lélek-menyasszony** tehát egyre jobban az ő lelke kertjében jelen levő **isteni Vőlegényre akar figyelni. Szemével nemcsak az Ő isteni alakját akarja beinni, fülével nemcsak az Ő isteni tanítását akarja befogadni, hanem szíve ajtajának a kitérésével isteni Vőlegényét egészen – mint ahogyan az illatot is az ember – be tudja szívni magába.** Ezt az édes illatot nem elég egyszer befogadni. **Az ember szeretne még részesedni belőle!** Ahogyan az oxigénnel dús levegőt a tüdőnkkel egyre jobban, egyre többször tudjuk befogadni, úgy **a lélek-menyasszony is egyre jobban be akar tölteni a Szentléleknek, vagyis az Atya és a Fiú szeretetének ezen édes illatával.** Ha valaki keveset tud lélegezni, akkor csak pislákol benne az élet. Ha megáll a lélegzés, akkor meghal. **Ha a lélek egyre többet akar belélegezni Istenből, akkor egyre jobban él, mert Istenből él. Isten betölti, illetve körülveszi őt jobban, mint a levegő az embert!**

Igényeljük tehát ezt a tiszta miliót, **ezt az isteni miliót, az Istenség szeretet világát,** és akkor már felejthetjük a külvilág zavaró tényezőit, emberi természetünk testhez kötött érzékeléseit. Azok már nem zavarnak. Isten lesz egyre jobban jelen az életünkben, **Isten uralkodik el egyre jobban bennünk.**

Egyre jobban meghalljuk a szavát, amellyel mondja:

Gyermekem, szerelmem, te most már tudod, hogy' szeretlek én!

A lélek vágya pedig egyre magasabbra lobog:

Istenem, szeress még jobban engem szüntelen!